

ÅRSRAPPORT FOR 2019 - STYRET I NORSK CARDIOLOGISK SELSKAP

Styret i NCS frem til 31.8.2019

Leder: Øyvind Bleie, Haukeland universitetssjukehus

Nestleder: Kristina Haugaa, Oslo universitetssykehus (OUS), Rikshospitalet

Sekretær: Geeta Gulati, OUS, Ullevål

Kasserer: Ole Christian Mjølstad, St. Olavs hospital

Styremedlem: Vibeke Juliebø, Akershus universitetssykehus

Styremedlem: Erik Qvigstad, OUS, Ullevål

Varamedlem (fast møtende): Erlend Aune, Sykehuset i Vestfold

Sist avgåtte leder: Terje K. Steigen, Universitetssykehuset Nord Norge

Styret i NCS fra 01.09.2019

Leder: Ole Christian Mjølstad, St. Olavs hospital

Nestleder: Erlend Aune, Sykehuset i Vestfold

Sekretær: Geeta Gulati, OUS, Ullevål

Kasserer: Jan Otto Beitnes, OUS, Rikshospitalet

Styremedlem: Elizabeth Holme, Universitetssykehuset Nord Norge

Styremedlem: Erik Qvigstad, OUS, Ullevål

Varamedlem (fast møtende): Kristin Angel, Akershus universitetssykehus

Sist avgåtte leder: Øyvind Bleie, Haukeland universitetssjukehus

(Observatører: Cecilie Risøe, Faglandsrådet/fagstyret, Olaf Rødevand, Hjerterforum og Eivind S. Platou NCS' web).

Årsmøtet i NCS med valg av nytt styre ble avholdt 24. mai 2019 under NCS' vårmøte i Bergen. Referat fra årsmøtet ligger på NCS' hjemmesider (www.hjerte.no) og er tilgjengelig for medlemmer av NCS.

Styremøter

Det er i 2019 avholdt 6 styremøter og behandlet 46 saker. NCS har bidradd til Legeforeningen med høringsinnspill i en rekke relevante saker. Styremøtene har vært avholdt i forbindelse med vår- og høstmøtet, et møte på Legenes hus og for øvrig på Gardermoen. Under vårmøtet i Bergen ble det holdt et møte med European Society of Cardiology (ESC) representert ved visepresident Jose Luis Zamorano Gomez. Det årlige møtet mellom arbeidsgruppene, kvalitetsutvalg og styret i NCS ble holdt under høstmøtet på Fornebu. Under årets møte ble også leder av forskningsutvalget, høstmøtekomiteen og spesialitetskomiteen invitert, da de utgjør en vesentlig del av NCS' arbeide.

NCS' arbeidsgrupper

Det vises til egne årsrapporter fra arbeidsgruppene. Det er ikke gjort noen endringer i organisasjonen i løpet av 2019. NCS er organisert med 8 arbeidsgrupper, 7 fagspesifikke grupper samt Norske Yngre Hjerletelegers Arbeidsgruppe, NYHA. Dette i tråd med Den norske legeforeningens regler organiseringen innad i ESC.

Aktiviteten innad i arbeidsgruppene er varierende. Styret i NCS ønsker å tilstrebe økt aktivitet i arbeidsgruppene og har diskutert hvordan begge parter kan bidra i denne prosessen.

Økonomien i arbeidsgruppene synes tilfredsstillende og helt i tråd med den enkelte arbeidsgruppes aktivitetsnivå.

Kvalitetsutvalget

Kvalitetsutvalgets medlemmer var frem til 31. august Ole-Gunnar Anfinsen (leder, OUS, Rikshospitalet), Vernon Bonarjee (Stavanger universitetssykehus) og Asami Røsnert (Universitetssykehuset i Nord Norge). Etter en formidabel innsats gjennom mange år valgte Ole-Gunnar Anfinsen å gå av som leder, og under årsmøtet ble Vernon Bonarjee valgt som ny leder av kvalitetsutvalget. Trine Håland (OUS, Rikshospitalet)

ble valgt inn som ny medlem og i tillegg ble Asami Røsner gjenvalgt.

NCS styre vil understreke den viktige jobben kvalitetsutvalget gjør med å gå gjennomgå retningslinjer fra ESC og tilpasse disse til norske forhold. Vi mener at en slik nasjonal gjennomgang er med på å bedre god klinisk praksis. Nye retningslinjer med kommentarer blir publisert i Hjerteforum.

Forskningsutvalget

Forskningsutvalget 2017-19 bestod av Cecilie Risøe (leder, OUS, Rikshospitalet), Svein Rotevatn (Haukeland universitetssjukehus) og leder av NCS, Øyvind Bleie. På årsmøtet ble Jan Pål Loennechen (St. Olavs hospital) valgt til leder av forskningsutvalget 2019-21. Øvrige medlemmer er Thor Edvardsen (OUS, Rikshospitalet) og leder av NCS, Ole Christian Mjølstad (ex officio). Forskningsutvalget vurderer de nominerte kandidatene til NCS' forskningspris og innstiller prismottaker.

Hjerteforum og www.hjerte.no

Hjerteforum er en viktig kommunikasjonskanal i det norske kardiologiske miljøet og må tas vare på og støttes av våre medlemmer. Vi minner igjen om at vitenskapelige artikler publisert i *Hjerteforum* gir meritt og økonomisk uttelling både i universitetssystemenes og i helseforetakenes tellinger av publikasjonsaktivitet. *Hjerteforum* har i 2019 som tidligere publisert fire nummer med tillegg av særtrykk av doktoravhandlinger. Norsk kardiologisk web (www.hjerte.no) gir oversikt over kongresser og aktiviteter, arbeidsgruppene i NCS og tilgang til Hjerteforum tilbake til 2007. *Hjerteforum* fra og med 2018 kan i sin helhet lastes ned og leses elektronisk.

Møteaktivitet i regi av NCS i 2019

NCS' vårmøte ble arrangert i Bergen 23.-25. mai 2019. Styret berømmer den lokale komiteen for et svært godt og variert faglig program. Det var god oppslutning rundt møtet. NCS verdsetter vårmøtene slik de holdes i dag, det vil si kontinuerlig rullering mellom landets universitetsmiljøer. NCS' årsmøte er et fast punkt på programmet.

NCS' høstmøte ble arrangert på Fornebu 24.-26. oktober 2019. Som tidligere utgjorde arbeidsgruppene ledere hoveddelen av programkomiteen. NCS mener dette er en god organisering, og at det sikrer et godt faglig program bestående av både plenums- og parallell-sesjoner. Dette ivaretar både breddekunnskap og det mer sub-spesifikke innen vårt fag. Møtet hadde på nytt rekordstor oppslutning. NCS må berømme komiteens leder, Mette-Elise Estensen (OUS, Rikshospitalet) for en formidabel innsats, og det er gledelig at hun også vil lede høstmøtekomiteen 2020. Møtet har videre utviklet seg til å bli en viktig arena for arbeidsgruppene der blant annet de fleste arbeidsgruppene avholder sine årsmøter.

Norsk aften har vært en tradisjon under ESCs årlige kongress. Under kongressen i Paris arrangerte NCS dette møtet sammen med Dagens Medisin. NCS satte ned en faglig komite, og fokus for møtet var gjennomgang av kongressen samt diskusjon av publiserte retningslinjer. Møtet hadde stor oppslutning, og tilbakemeldingene var svært gode.

Den norske legeforening

NCS er en del av Legeforeningen og er en av 46 fagmedisinske foreninger. En tydeligere og sterkere fagmedisinsk akse har vært et satsningsområde i Legeforeningen, og landsstyret vedtok i 2018 blant annet opprettelse av et faglandsråd. Under NCS' årsmøte ble Cecilie Risøe valgt som NCS' representant til faglandsrådet der hun ble valgt som leder av fagstyret 2019-21.

Avgitte høringsuttalelser i 2019

NCS har i løpet av året avgitt fem høringsuttalelser til Legeforeningen om interne og eksterne saker.

- Landsstyresak - valg av nytt sentralstyre - forslag til kandidater.
- Sammen redder vi liv - høring av nye læreplaner for grunnskolen. Viktigheten av å få livreddende førstehjelp inn som et obligatorisk læringsmål i skolen.

- Norsk Selskap for Trombose og Hemo-
stase (NSTH) – oppdaterte faglige retningslinjer for antitrombotisk behandling.
- Anbefalte analyser for laboratoriebruk i primærhelsetjenesten.
- Grimstadutvalgets utredning «Studie-
plasser i medisin i Norge. Behov modeller og muligheter».

Nordisk-baltisk samarbeid

Møter i det nordisk-baltiske samarbeidet ble holdt mellom lederne for de nasjonale foreningene under Spring Summit på Heart House og under ESC-kongressen i Paris. De nordisk-baltiske landene samarbeidet som tidligere om felles stand under kongressen. Norge og NCS var representert under kongressen Nordic-Baltic Cardiology (NBC) som ble avholdt i Helsinki 10.-12. juni 2019. NCS deltar også i arrangementskomiteen for neste NBC som holdes i Reykjavik i juni 2021.

Europeisk samarbeid

ESC er den viktigste samarbeidspartner innen fagutvikling for NCS. Flere norske representanter har sentrale posisjoner i ESC, deltar aktivt i arbeidsgrupper og assosiasjoner i ESC og i arbeidet med retningslinjer og faglige publikasjoner. Blant mange nordmenn involvert kan det nevnes at Dan Atar (OUS, Ullevål) innehar rollen som kasserer i ESC. Thor Edvardsen (OUS, Rikshospitalet) er sittende president i European Association for Cardiovascular Imaging (EACVI). Representanter fra styret i NCS har deltatt under flere møter ved

European Heart House i Sophia-Antipolis, Frankrike og under ESC-kongressen i Paris samt de fagspesifikke kongresser.

Videre har NCS bidradd i nominasjonsprosessen opp mot kommende valg i ESC for perioden 2020-22.

Det norske kardiologiske miljø har opprettholdt en høy deltaker andel under kongressene, og vi er svært godt representert både når det gjelder innsendte og aksepterte abstrakt. Alle norske abstrakt er referert i *Hjerteforum*.

Ærestildelinger, priser og stipend

Terje Steigen ble utnevnt som æresmedlem av NCS for sin mangeårige innsats for foreningen, ikke minst som leder i perioden 2014-17. Svend Aakhus (NTNU, St. Olavs hospital) ble tildelt NCS' forskningspris for sin formidable vitenskapelige karriere. Begge priser ble utdelt under NCS' høstmøte, hvor Aakhus også holdt sitt prisforedrag.

NCS har også i 2019 videreført ordningen med reisestipend til yngre medlemmer. Det ble tildelt 1 reisestipend til NBC møtet i Helsinki og 4 til ESC-kongressen i Paris.

Økonomi

I løpet av året har det ikke påløpt uventede utgifter til drift eller anskaffelser. Etter styrets vurdering har NCS god økonomi for videre aktivitet på dagens nivå.

Trondheim, 15.1.2020

Ole Christian Mjølstad
leder NCS

ÅRSRAPPORTER FRA ARBEIDSGRUPPER OG KVALITETSUTVALGET I NCS FOR 2019

ÅRSRAPPORT 2019 FRA NCS' ARBEIDSGRUPPE I PREVENTIV KARDIOLOGI, HJERTEREHABILITERING OG IDRETTSKARDIOLOGI

Styrets sammensetning og oppgaver

Arbeidsgruppen (AG Preventiv): Jostein Grimsmo, Charlotte Bjørk Ingul, Anne Kask, John Munkhaugen, Kjetil Retterstøl, Henrik Schirmer, Anne Grete Semb og Erik Ekker Solberg (leder).

Hovedoppgaven er å spre kunnskap om preventiv kardiologi og organisere aktiviteter og samarbeid som kan fremme kunnskap om og implementering av preventivt kardiologisk arbeid.

Møter

1. Telefonmøte 4.3.19.
Diskusjon om møte med Helsedirektoratet for å få utviklet retningslinjer for hjerterehabilitering.
2. Møte 10.4.19 (i forbindelse med EuroPrevent).
Diskusjon om retningslinjer for hjerterehabilitering og sekundærprevensjonsvariabler til hjerteinfarkt registret.
3. Arbeidsmøte 08.05.19 på Diakonhjemmet Sykehus.
Møte i forkant av møtet med Helsedirektoratet for å diskutere innhold i vår presentasjon.
4. Møte med Helsedirektoratet 29.5.19.
5. Årsmøte 24.10.19 (i forbindelse med NCS' høstmøte).

Aktivitet

- AG Preventiv sendte tre deltagere til program møtene til NCS' høstmøte 2019 (Jostein Grimsmo, Anne Grete Semb, Erik Ekker Solberg).
- AG Preventiv har arbeidet systematisk med å få etablert nasjonale faglige retningslinjer for hjerterehabilitering.
- Møtet med Helsedirektoratet resulterte i at AG Preventiv vil sende en søknad til Helsedirektoratet vedrørende behovet for nasjonale retningslinjer for hjerterehabilitering. AG Preventiv ved Jostein Grimsmo vil følge opp dette arbeidet i januar 2020. Uansett utfall av denne søknaden ble AG Preventiv oppfordret av Helsedirektoratet til å utarbeide kunnskapsbaserte retningslinjer for det kardiologiske fagmiljøet.
- Arbeid med å få Norsk hjerteinfarktregister til å vurdere en sekundærpreventiv kardiiovaskulær oppfølgingsmodul. AG Preventiv har kommet med innspill til kvalitetsindikatorer.
- AG Preventiv søkte om, men har fått avslag på, å arrangere EuroPrevent i Oslo 2022. European Association of Preventive Cardiology (EAPC) har besluttet at EuroPrevent-kongressen skal avholdes og rullere ved tre forskjellige byer i Sør-Europa

- På årsmøtet 2019 ble det vedtatt vedtektsendring av pkt. 9 i vedtektene; styrets sammensetning. AG Preventiv skal utvides med en nestleder. Valg og styre finner sted på årsmøtet i 2020.
- Vurdering av dyslipidemi-retningslinjene til European Society of Cardiology (ESC)/European Atherosclerosis Society (EAS) er oversendt til NCS' kvalitetsutvalg fra A. Hovland, M. P. Bogsrud og Kjetil Retterstøl.

Videre planer

- AG Preventiv vil submittere en søknad til Helsedirektoratet der man underbygger behovet for nasjonale retningslinjer for hjerterehabilitering. AG Preventiv ved Jostein Grimsmo er ansvarlig.
- Hjersteinfarktregistrets kvalitetsindikatorer for sekundærprevensjon vil følges tett av AG Preventiv, og vi vil bistå ved behov.
- På sikt diskuterer AG Preventiv om å søke Norsk forskningsråd om nettverksstøtte til å bygge opp et preventivt kardiologisk nettverk.
- C. B. Ingul vil ta initiativ til å arrangere et idrettskardiologisk nettverk ved i første fase å samle klinikere og forskere som er interessert i dette feltet til et nasjonalt møte i forbindelse med NCS' høstmøte 2020. Fase 2 vil være å utarbeide en nettverkssøknad om finansiering.
- NOKAR (Nasjonalt løft for forebygging av hjerte- KARSykdom hos pasienter med Revmatisk leddsykdom) er et validert nasjonalt forebyggende kardiologisk tiltak for pasienter med revmatisk leddsykdom rapportert av A. G. Semb som også vært leder av SURF-RA (SURvey of CVD Risk Factors in patient with Rheumatoid Arthritis).

Internasjonale posisjoner

- Anne Grete Semb er medlem av ESC Cardiovascular Pharmacology working group og i nucleus av EAPCs Section on Primary Care and Risk Factor Management.
- Erik Solberg er medlem i Section for sports Cardiology, ESC.

- Henrik Schirmer er nasjonal preventiv koordinator for ESC og deltok på to møter i 2019 (EuroPrevent og ESC). Hensikten med møtene var å diskutere den planlagte prevalensstudien av sekundærprofylakse samt status for prevensjon av kardiologisk sykdom i de enkelte land og hva som kan gjøres for å bedre oppfølging/screening av pasienter.

Kurs og faglige møter

- Majoriteten av AG Preventivs styremedlemmer var representert på EuroPrevent og tre stilte med poster (John Munkhaugen, Charlotte Björk Ingul, Henrik Schirmer) eller foredrag. I tillegg var vi godt representert på ESC-kongressen i Paris og Kjetil Retterstøl presenterte en poster og var møteleder.
- AG Preventiv var representert på ESC' sportskardiologiskurs (Anne Kask, Charlotte Björk Ingul) i Paris og i London på Cardiac Risk in the Young International Conference –Updates in Sports Cardiology (Jostein Grimsmo, Charlotte Björk Ingul)
- AG Preventiv deltok på Nordic Lipid Clinic meeting 2019, Gardermoen (Anne Kask og Kjetil Retterstøl)
- Sammen med arbeidsgruppen i hjertesvikt var vi ansvarlige for en sesjon på høstmøtet med følgende tema og innhold:
- Risiko for hjertesykdom og mulighet for å intervensere.
- Møteledere var T. von Lueder og C. B. Ingul.
- For hvem er trening farlig? K. Haugaa.
- Hvilke hindringer møter vi i forebygging av hjerte- og karsykdom? S. Tonstad
- Nyresykdom som kardiologisk risikofaktor. B. Waldum-Grevbo

Økonomi

Anne Kask og Charlotte Björk Ingul fikk dekket Høstmøtet, og totale utgifter var 12 476 kroner.

Oppsummering

2019 har vært et viktig år for AG Preventiv hvor vi har hatt et møte med Helsedirektoratet vedrørende retningslinjer for hjerterehabilitering. En søknad skal lages av AG Preventiv med J. Grimsmo som førsteforfatter. Etter ønskemål fra AG Preventiv og flere ble det vedtatt at Hjerterinfarktregistret skal utvides med en sekundærpreventiv oppfølgingsmodul, men skal først utføre en test med frivillig pilotregistrering av foreslåtte kvalitetsindikatorer for sekundærprevensjon. AG Preventiv tok også initiativ til å søke om å få arrangere EuroPrevent 2022

i Oslo. AG Preventiv har siden stiftelsen arbeidet med sekundærprevensjon, rehabilitering, men i mindre grad AG Preventivs tredje søyle, idrettskardiologi. På årsmøtet ble det derfor vedtatt at et nasjonalt idrettskardiologisk nettverk skal dannes. AG preventiv har også som formål å forbedre forebyggende hjerte-kartiltak for høyrisikopasienter med revmatisk leddsykdom. På AG Preventivs sesjon på høstmøtet var det i år igjen fullt i salen.

Trondheim, 10.12.19

*Charlotte Bjørk Ingul
for AG Preventiv*

ÅRSRAPPORT 2019 FRA NCS' ARBEIDSGRUPPE FOR VOKSNE MED MEDFØDT HJERTEFEIL

Styrets sammensetning og arbeidsfordeling:

Elisabeth Leirgul (Haukeland universitetssjukehus (HUS), Bergen), leder

Jarle Jortveit (Sørlandet sykehus, Arendal), økonomiansvarlig

Ola Gjesdal (Oslo universitetssykehus (OUS), Rikshospitalet, Oslo), nettredektør

Assami Røsner (Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN), Tromsø)

Anders Thorstensen (St. Olavs hospital, Trondheim)

Det er avholdt 4 møter:

Faglig møte på Gardermoen 11.2.19 for hele arbeidsgruppen.

Det er avholdt 3 styremøter via Skype. Arbeidsgruppens årsmøte ble avholdt 25.10.19 i forbindelse med NCS' høstmøte på Fornebu.

Kurs og faglige møter

Faglig møte på Gardermoen 11.2.19. Tema var «Pulmonal hypertensjon ved medfødte hjertefeil», «Leverpåvirkning hos pasienter med Fontan-sirkulasjon», «Resultat fra den nordiske Senning/Mustard-studien» og

«Ventrikkelfunksjon, geometri og tidlig overlevelse ved hypoplastisk venstre hjerte».

Det var 17 deltakere fra arbeidsgruppen på dette møtet.

Obligatorisk kurs: Den Norske legeforening- kurset «Voksne med medfødt hjertefeil» ble avholdt i Oslo i uke 39.

Det har siden 2017 vært arrangert felles årskurs i medfødte hjertefeil for barnekardiologer og kardiologer ved OUS, Rikshospitalet, som samarbeid mellom Barnekardiologisk seksjon og Kardiologisk avdeling ved Rikshospitalet. Det arrangeres som 6 samlinger à 2 dager, med i hovedsak praktisk læring om de ulike medfødte hjertefeilene.

NCS' vårmøte 23.- 25. mai i Bergen: «Høyresvikt med valvulær etiologi: hva gjør vi?» med Mette-Elise Estensen, Jan Otto Beitnes og Rune Haaverstad.

NCS' høstmøte 24.- 26. oktober på Fornebu med en egen parallellsesjon: «Koarktasjon av aorta - komplikasjoner i voksen alder» ved Tom Omdal, HUS, «GUCH-ekko» ved Ola Gjesdal, OUS, Rikshospitalet, og «Koronare anomalier og fistler- når skal vi agere?» ved Ole Geir Solberg, OUS, Rikshospitalet.

Aktuelle spørsmål som diskuteres i arbeidsgruppen

Fagmiljøet har i mange år arbeidet for å etablere et nasjonalt register for pasienter med medfødt hjertefeil. I 2015/2016 ble det besluttet etablert et nytt kvalitetsregister for denne pasientgruppen ved OUS, Rikshospitalet, som med tiden kan utvides til et nasjonalt register. Dette er under opparbeidelse. Man vurderer muligheten for å opprette tilsvarende registre ved de andre universitetssykehusene.

Gruppen har avholdt årlige faglige møter på Gardermoen for hele arbeidsgruppen som har vært nyttig til bygging av faglig kompetanse og relasjonsutvikling i miljøet, og vil fortsette med dette. Neste møte er planlagt 12/2-20.

Internettside

Hjerte.no/Kongenitt/ - web-ansvarlig er Ola Gjesdal (medlem av styret).

Web-siden er beregnet for kolleger som arbeider med feltet og inneholder både faglige og administrative innlegg.

Økonomi

Arbeidsgruppen har ikke hatt egne inntekter. Gruppens driftsmidler blir i hovedsak brukt til å dekke det årlige faglige møtet på Gardermoen.

Oppsummering

Faget er under stor utvikling, og arbeidsgruppen bidrar aktivt til å bygge faglig kompetanse og et solid miljø. Vi forventer videre økning av behov for helsetjenester til voksne med medfødte hjertefeil, og arbeidsgruppen vil arbeide videre med å utvikle faget og øke kompetanse på de mindre sykehusene.

Elisabeth Leirgul

ÅRSRAPPORT 2019 FRA KVALITETSUTVALGET I NCS

Sammensetning

Ole-Gunnar Anfinsen (leder frem til vårmøte 2019, sluttet etter eget ønske som leder og medlem av kvalitetsutvalget), Vernon Bonarjee (valgt som leder etter vårmøtet 2019), Assami Rösner, Trine S. Fink Håland (valgt som nytt medlem under vårmøtet i 2019).

Kvalitetsutvalget ønsker å takke Ole-Gunnar Anfinsen for godt samarbeid og god innsats gjennom 10 år som leder. Samtidig ønsker vi velkommen vårt nye medlem Trine S. Fink Håland, fra OUS, Rikshospitalet. Medlemmene i kvalitetsutvalget representerer fortsatt tre helseregioner.

Vi fullførte ved starten av året evalueringen av de fem ESC-retningslinjene som hadde kommet i 2018:

1. Fourth universal definition of myocardial infarction (2018)
2. 2018 ESC Guidelines for the management of arterial hypertension
3. 2018 ESC Guidelines on cardiovascular diseases during pregnancy
4. 2018 ESC/EACTS Guidelines on myocardial revascularization
5. 2018 ESC Guidelines for the diagnosis and management of syncope

Fagekspertenes uttalelser og våre kommentarer ble forelagt styret i NCS på styremøte 09.04.2019. Vi anbefalte at NCS skulle slutte seg til disse retningslinjene (endorsement), og etter noen justeringer ble dette vedtatt. Uttalelsene er publisert i Hjerteforum og på Norsk kardiologisk web.

Det ble arrangert en guidelines-sesjon i samarbeid med ESC på årets vårmøte i Bergen den 24. mai 2019. 2018

ESC Guidelines on cardiovascular diseases during pregnancy og 2018 ESC Guidelines for the management of arterial hypertension ble diskutert. Professor Jolien Roos-Hesselink fra Rotterdam presenterte retningslinjene for kardiovaskulær sykdom og svangerskap, etterfulgt av Mette-Elise Estensen fra Oslo som presenterte norsk perspektiv. Retningslinjene for hypertensjon ble presentert av professor Thomas Kahan fra Stockholm og her var det Rune Mo fra Trondheim som la frem norsk perspektiv på dette. Professor Jose Luis Zamorano fra Madrid representerte ESC som møteleder for sesjonen der Ole-Gunnar Anfinson og Assami Rösner representere kvalitetsutvalget i NCS. Sesjonen var godt besøkt og det ble en balansert diskusjon av begge retningslinjer.

Vi hadde også en gjennomgang av «Fourth universal definition of myocardial infarction» i en annen sesjon på vårmøtet, der professor Dan Atar innledet en diskusjon med kasuistikker for å illustrere forskjellen mellom typer av hjerteinfarkt og myokardnekrose som ikke kan defineres som hjerteinfarkt.

I høstsemesteret har vi startet arbeidet med å evaluere årets fem nye retningslinjer:

1. 2019 ESC Guidelines on diabetes, pre-diabetes, and cardiovascular diseases developed in collaboration with the EASD

2. 2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of acute pulmonary embolism developed in collaboration with the European Respiratory Society (ERS)
3. 2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes
4. 2019 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: lipid modification to reduce cardiovascular risk
5. 2019 ESC Guidelines for the management of patients with supraventricular tachycardia

Det er sendt forespørslers til eksperter, og alle retningslinjene er fordelt. Svarfrist var i november. Målet var å bli ferdig med arbeidet i løpet av desember slik at vi kan komme med en anbefaling til NCS styret i januar 2020.

Ole-Gunnar Anfinson deltok på møte for nasjonale guidelines-koordinatorer på European Heart House i januar 2019.

Økonomi

Kvalitetsutvalget hadde et møte på OUS, Rikshospitalet i Oslo 26. februar 2019 og holdt kontakt ellers per e-post. Reise- og møteutgifter for dette møtet ble dekket av NCS. Utgiftene til foredragsholdere for retningslinjesesjonen i Bergen ble dekket av ESC og organisasjonskomiteen for vårmøtet. Møtet i European Heart House ble i finansiert av ESC. Utover dette har kvalitetsutvalget ikke hatt utgifter av betydning.

Stavanger, desember 2019

Vernon Bonarjee (*sign*)

Assami Rösner

Trine S. Fink Håland

ÅRSRAPPORT 2018-2019 FRA NORSKE YNGRE HJERTELEGERES ARBEIDSGRUPPE (NYHA)

Styrets sammensetning og oppgaver

Styret består etter valg fra årsmøtet i oktober 2017 av leder Geeta Gulati (Oslo universitetssykehus (OUS), Ullevål), nestleder Trygve Sundby Hall (OUS, Ullevål), kasserer David Johansen (Universitetssykehuset Nord-Norge), sekretær Mi Nguyen (Sørlandet sykehus, Kristiansand), webansvarlig Daniela Melichova (Sørlandet sykehus, Arendal), webansvarlig Eivind Westrum Aabel (Sykehuset Innlandet HF, Gjøvik) og styremedlem Ida Skrinde Leren (Diakonhjemmet Sykehus). Geeta Gulati representerer NYHA i styret i Norsk Cardiologisk Selskap (NCS).

Antall møter

Det ble avholdt tre styremøter, henholdsvis i oktober 2018, februar 2019 og september 2019. Referater fra styremøtene og årsmøtet er lagt ut på arbeidsgruppens hjemmeside på www.hjerte.no.

Aktivitet

Det er stadig viktig å synliggjøre NYHA. Medlemmer rekrutteres via Facebook, og per 01.12.19 har NYHA-gruppen 135 medlemmer. Facebook-siden er knyttet opp mot hjemmesiden på www.hjerte.no. Hjemmesiden oppdateres jevnlig, og det jobbes med å legge til lenker til oppslagsverk som er nyttige i klinikken og til forskning. NYHA har vært aktive opp mot European Society of Cardiology (ESC), både ved å delta på ESC Spring Summit 2019 og å være delaktige i ESC Cardiologists of Tomorrow. Videre har

NYHA-medlemmer vært medansvarlige arrangører for kasuistikk- og abstraktseksjonen under kardiologisk høstmøte 2019. NYHA har jobbet aktivt med tiltak for å få flere B-grenister til internasjonale og nasjonale kardiologiske møter.

Kurs og faglige møter

Arbeidsgruppen deltok aktivt under kardiologisk høstmøte på abstrakt- og kasuistikkseksjonene. I tillegg har NYHA gått med på å organisere kurset fra LIS til kardiolog i 2020.

Arbeidsgruppens hjemmeside

Arbeidsgruppen drifter en oppdatert hjemmeside på www.hjerte.no og en aktiv Facebookgruppe.

Økonomi

Arbeidsgruppen får støtte fra NCS til å arrangere styremøter. Det er ikke lagt opp til aktiviteter som gir egne inntekter. Regnskap og revisjon inngår i NCS' årsoppgjør.

Oppsummering

NYHA ble etablert i februar 2017. Siden da har gruppen vokst på facebook-siden og blitt mer synlig. Det ble i perioden 2018-2019 jobbet med å optimalisere hjemmesiden og statuttene for gruppen. NYHA har vært aktive opp mot NCS og ESC, spesielt ESC Cardiologists of Tomorrow. Årsmøte 2019 er valgår for NYHA, og som avtroppende leder tror jeg det påtroppende styret møter en gruppe som fortsatt er voksende, godt etablert og aktiv.

Geeta Gulati (avtroppende leder)

ÅRSRAPPORT 2019 FRA ARBEIDSGRUPPEN FOR HJERTERYTMER

Arbeidsgruppen består formelt av en nukleus med representanter fra hvert av universitetssykehusene samt to representanter fra andre helseforetak. I praksis kan alle som er interesserte delta. Styret i arbeidsgruppen har fra og med 2017 bestått av leder (2 års periode), nestleder og avtroppende leder. Etter valget 2018 ble Peter Schuster (Haukeland universitetssjukehus) leder, Ole Røssvoll (St Olavs hospital) avtroppende og Trine Håland (Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet) nestleder for arbeidsgruppen. Valgkomiteen for 2020 skal utnevnes i forbindelse med vårmøtet 2020 i Tromsø.

I 2019 har arbeidsgruppen hatt 2 medlemmer (Torkel Steen og Harald Kjekshus) i prosessen rundt pacemakerregisteret som besto i flere møter med Helse og omsorgsdepartementet, helseminister og flere. Status er kort oppsummert at også myndighetene og administrasjonen innser nødvendigheten av et nasjonalt pacemakerregister. Når og hvordan et pacemakerregister kommer til å se ut, er i skrivende stund fortsatt uklart.

Ablasjonsregisteret AblaNor er endelig i drift, har gjennomgått en testperiode på Haukeland universitetssjukehus og rulles ut til de andre ablasjonssentra.

Arbeidsgruppen skal være vert for EHRA summit i 2020 (11.-13.6. i Oslo)

Det har vært avholdt ett åpent møte i 2019 i forbindelse med NCS' høstmøte (25.10.18). Harald Kjekshus orienterte om status av nasjonalt pacemakerregister. Peter Schuster orienterte om AblaNor.

Det ble enighet om å forsøke å øke aktiviteten og samhold i det nasjonale arytmimiljøet som tross alt består av betydelig flere kardiologer enn abladører og implantører. AG tar sikte på noe mer markedsføring i forbindelse med høstmøtet. I tillegg forsøker leder og nestleder å undersøke muligheten for faglig arytmimøte i forkant av vårmøtet (ev. høstmøtet).

Økonomisk har arbeidsgruppen ikke brukt en eneste krone, men håper at man kan benytte den tildelte rammen fra NCS for overnevnte faglige møte.

Bergen 21.11.19

Peter Schuster
Leder

ÅRSRAPPORT 2019 FRA ARBEIDSGRUPPEN FOR HJERTESVIKT

Styrets sammensetning og oppgaver

Thomas von Lueder, Oslo universitetssjukehus (OUS) (leder), Kristina Larsby, Universitetssykehuset Nord-Norge (nestleder), Rune Mo, St.Olavs hospital (tidligere leder), Lars Gullestad, OUS, Rikshospitalet, Morten Grundtvig, Norsk hjertesviktregister, Torbjørn Omland, Akershus universitetssykehus, Marit Aaronæs, Diakonhjemmet Sykehus (webredaktør), Eva-Lill Rice, Helse Møre og Romsdal, Stein Ørn, Stavanger universitetssjukehus, Gaute Vollan, Haukeland universitetssjukehus, Kjell Pettersen,

privatpraktiserende kardiologer og Leif Erik Vinge, Universitetet i Oslo, representant basalforskning. Æresmedlemmer: Arne Westheim og Eivind Myhre.

Avholdte møter

Det ble avholdt tre arbeidsgruppe(AG)-møter: 23/5-19 i forbindelse med NCS' vårmøte, et uformelt AG-møte under kongressen til Heart Failure Association (HFA) of the European Society of Cardiology (ESC) 27/5-19 samt NCS' årsmøtet 24/10-19. Referater fra møtene legges ut på arbeidsgruppens hjemmeside.

Aktivitet

Arbeidsgruppen har videreført arbeidet med å utvikle en nasjonal veileder til utredning og behandling av hjertesvikt utfra aktuelle retningslinjer. Nye studier, særlig på hjertesvikt med preservert ejeksjonsfraksjon (HFpEF) gjør det nødvendig å oppdatere arbeidet. Arbeidet vil fortsette inn i 2020 der ferdig veileder skal være klar til distribusjon. Det jobbes parallelt med finansiering.

Gruppen har videre diskutert hjertesvikt-pakkeforløp som skal sørge for effektiv utredning og behandling av pasienter med mistenkt hjertesvikt. En rekke tilstander har blitt tatt inn under pakkeforløp (f.eks. rus/psykiatri), og andre land (bl.a. Danmark) har hatt hjertesvikt-pakkeforløp i flere år.

Nasjonalt register for hjertesvikt: AG hjertesvikt har hatt fast representant fra Norsk hjertesviktregister for å ivareta og videreføre det gode samarbeid mellom AG og registeret, bl.a. med regelmessig gjensidig oppdatering.

AGs medlemmer er som tidligere år aktive for å markere Heart Failure Awareness day/week i mai måned, dels i form av store informasjonsmøter rettet mot allmenheten (bl.a. St. Olavs hospital).

Internasjonal aktivitet mot ESC og HFA: Norge er med i en omfattende kartlegging av hjertesvikt i Europa («Heart Failure Atlas»), et prosjekt som utgår fra HFA og som er svært høyt prioritert. AG hjertesvikt er nasjonal koordinator og har levert norske data til HF Atlas. Første versjon ble gjort tilgjengelig midlertidig under HFA-kongressen i mai. Siste datarensing pågår i skrivende stund, og ferdig HFA Atlas planlegges publisert våren 2020.

Det jobbes videre med systematisering av håndtering og oppfølging av hjertesviktpasienter i palliativ fase og har gjennomgått et arbeidsverktøy som skal kunne hjelpe i denne settingen. Norge deltar i en stor europeisk registerstudie, «Euro Heart Survey III», som kartlegger hvor godt behandling av hjertesvikt samsvarer med publiserte retningslinjer (såkalt implementeringsforskning). Denne studien inkluderer om lag 10 000 pasienter. AG hjertesvikt koordinerer det norske bidrag med 4-5 sentre.

Flere AG-medlemmer deltok aktivt på HFA-årskongressen i Athen, som er verdens største hjertesvikt-kongress, samt på ESC-årskongress i Paris.

Arbeidsgruppens hjemmeside oppdateres jevnlig med nyheter innen hjertesvikt. AG ønsker å rekruttere flere yngre kolleger (LIS) med interesse for hjertesvikt til aktiv deltagelse.

Økonomi

Arbeidsgruppen får støtte fra NCS til å arrangere styremøter. Det er ikke lagt opp til aktiviteter som gir egne inntekter. Regnskap og revisjon inngår i NCS' årsoppgjør. Bevilgninger har gått til reisestøtte til HFA-kongressen og nasjonalt, til diverse aktiviteter samt til medlemskap for styremedlemmene i HFA.

Oppsummering

AG hjertesvikt er svært aktiv både nasjonalt og internasjonalt for å øke bevissthet og kunnskapsnivå rundt hjertesvikt samt å bedre utredning og behandling av pasientene.

Thomas von Lueder (leder)

ÅRSRAPPORT 2019 FRA INVASIV ARBEIDSGRUPPE I NCS

Styrets sammensetning

Christian Eek (Oslo universitetssykehus (OUS), Rikshospitalet – avgått leder), Oliver Meyerdierks (Akershus universitetssykehus), Rasmus Moer (LHL-sykehuset Gardermoen), Eigil Fossum (OUS, Ullevål), Erlend Eriksen (Haukeland universitetssykehus – ny leder), Knut Hegbom (St.Olavs hospital), Alf Inge Larsen (Stavanger universitetssykehus), Slobodan Calic (Sørlandet sykehus, Arendal), Thor Trovik (Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø)

Fordeling av oppgaver i arbeidsgruppen:

Leder/økonomi: Christian Eek, ansvarlig for invasiv årsstatistikk: Svein Rotevatn

Ved årsmøte i 2019 gikk leder av styret av etter fire år, ny leder er Erlend Eriksen, Haukeland universitetssykehus.

Antall møter

1. 21.–22. januar - NICC-møte, Oslo
2. 28.–29. mars – «Hands on» CTO-seminar, OUS, Rikshospitalet
3. 24. oktober – årsmøte på Fornebu i forbindelse med NCS' høstmøte
4. 14. februar - møte i styringsgruppen for NORIC på Gardermoen

Aktivitet

Total ni sykehus i Norge har invasiv kardiologisk tilbud i 2017, sju med akuttfunksjon

og vaktberedskap 24/7. Det er besluttet opprettelse av invasiv virksomhet i Bodø, og en prosess er startet med planlagt oppstart i 2020.

Thor Trovik representerer Norden i ESCs sitt organ (EAPCI) for utarbeidelse av felles europeiske kriterier for utdanning av intervensjonskardiologer.

Erlend Berg er utnevnt som EAPCI young ambassador.

Eigil Fossum representerer NCS i nordisk-baltisk arbeidsgruppe i intervensjonskardiologi.

Samtlige sentra leverer data til det invasive registeret (NORIC). Årsrapporten presenteres i forbindelse med høstmøtet og inneholder nå også resultater fra TAVI-virksomheten.

Norsk/irsk sesjon, «treatment strategies»-sesjon ved EuroPCR, Paris, mai 2019, med svært godt oppmøte omkring temaet «Strategies to successfully re-open the unopenable».

Deltagelse i organisasjonskomité for NCS' høstmøte.

Deltagelse i organisasjonskomité for Nordic Invasive Cardiology Conference (NICC).

Økonomi

Arbeidsgruppen finansierer virksomheten innenfor rammen av tilskudd fra NCS.

Oslo, 4.12. 2019

Christian Eek

ÅRSRAPPORT 2019 FRA ARBEIDSGRUPPEN I KARDIOLOGISK AKUTT- OG INTENSIVMEDISIN

Bakgrunn

NCS' arbeidsgruppe i kardiologisk akutt- og intensivmedisin ble opprettet i 2014. NCSs moderorganisasjon ESC har en underavdeling som heter Acute Cardiovascular Care Association (ACCA).

Styret for 2018-20 består av

Bjørn Bendz (Oslo universitetssykehus (OUS), Rikshospitalet, leder), Elizabeth Holme (Universitetssykehuset Nord-Norge), Ane Dale (St Olavs hospital), Eirik Qvigstad (OUS, Ullevål, nestleder), Gard Svingen (Haukeland universitetssjukehus), Arne Didrik Høiseith (Akershus universitetssykehus), Bjørn Haug (Helgelandssykehuset) og Benthe Sjøli (Sørlandet sykehus, Arendal).

Årsmøtet ble avholdt 24.10.19 (se eget referat).

Aktiviteter

I 2016 var arbeidsgruppen delaktig i en høring vedrørende Norsk anesthesiologisk forenings forslag til «Retningslinjer for intensivvirksomhet i Norge». Dokumentet var utarbeidet av samme forening uten samarbeide med andre spesialiteter i

Legeforeningen, noe som ble kritisert av alle de representerte spesialitetene (bl.a. kardiologi, indremedisin, infeksjonsmedisin, nevrologi, kirurgi og thoraxkirurgi). Det ble anbefalt at det skulle jobbes for retningslinjer med forankring i alle aktuelle miljøer og at norsk intensivmedisin ikke eies av Norsk anesthesiologisk forening. Denne saken følges videre av NCS' arbeidsgruppe i kardiologisk akutt- og intensivmedisin.

Representanter fra Norsk anesthesiologisk forening har også tatt initiativ til en ny akuttmedisinsk spesialitet som arbeidsgruppen ble bedt om å kommentere. Kortfattet mener NCS at en slik spesialitet ikke er nødvendig dersom sykehusene organiseres riktig. Videre er det tvilsomt at en «spesialist» i akuttmedisin vil kunne holde seg oppdatert eller håndtere akutt kardiologi på en adekvat måte. Imidlertid ble NCS' syn ikke tatt hensyn til. NCS bør derfor etablere kontakt med de ansvarlige for den nye spesialiteten for at pasienter med akutte kardiologiske problemstillinger ivaretas i henhold til våre retningslinjer.

Arbeidsgruppen har ellers vært delaktig i NCS' vårmøte- og høstmøte-program.

Bjørn Bendz (Leder)

ÅRSRAPPORT 2019 FRA ARBEIDSGRUPPEN I EKKOKARDIOGRAFI

Styrets sammensetning og oppgaver

Arbeidsgruppens styre har siden valget 25/10-18 bestått av: Espen Holte (leder), Bjørn Olav Haugen (nestleder og økonomiansvarlig), Johnny Vegsvundvåg, Geir Høgalmen (webansvarlig), Jan Otto Beitnes (webansvarlig), Dana Cramariuc, Eirik Nest-aas, Sigrun Skarstad og Anne Bjørhovde Rossebø. Sekretær velges i begynnelsen av hvert møte.

Espen Holte har vært medlem i organisasjonskomiteen for NCS' høstmøte.

Antall møter

Det er avholdt to styremøter i år, 24/10 og 4/12-19, samt årsmøte 24/10-19. Referater fra styremøtene og årsmøtet legges ut på arbeidsgruppens hjemmeside på <http://www.ekkokardiografi.no>.

Aktivitet

Kurs og faglige møter

- Godkjente kurs i ekkokardiografi består av et grunnkurs (Ekkokardiografi I, 15 timer) og et videregående kurs (Ekkokardiografi II, 35 timer). Ekkokardiografi II er obligatorisk for grenspesialiteten hjertesykdommer. Ekkokardiografi I er et grunnkurs i ekkokardiografi rettet mest mot spesialistkandidater i indremedisin og kardiologi og forutsettes tatt før Ekkokardiografi II. I 2019 ble det avholdt ett Ekkokardiografi II-kurs (St. Olavs hospital, Trondheim) og 4 grunnkurs (Trondheim, Tromsø, Bergen, Oslo). Det er (nok) behov for årlige grunnkurs i Oslo, Trondheim, Bergen og Tromsø.
- Kardiologisk høstmøte ble arrangert på Fornebu 24.-26. oktober 2019. Arbeidsgruppen i ekkokardiografi var medarrangør av høstmøtet og deltok aktivt i utformingen av program og arrangement.

Arbeidsgruppens hjemmeside

Arbeidsgruppens hjemmeside nås på www.ekkokardiografi.no, og inneholder informasjon om kurs og kongresser, lenker til aktuelle ekkokardiografisider, verdier fra normalmaterialer osv. Tidligere har en del kurs- og møteforedrag blitt lagt ut som PDF-filer. Det meste er nå tilgjengelig via referater i Hjerteforum. Det ble derfor på siste styremøte besluttet å avslutte denne praksisen. Geir Rasmus Høgalmen og Jan Otto Beitnes er webansvarlige.

Saker

- Forslaget om å øke antall kurstimer for ekkokardiografi II (øke med 1 dag for nye billedannende teknikker) ble støttet fullt ut av spesialistkomiteen og vedtatt av Den norske legeförening (Dnlf) i 2019. Første kurs med 5 dager vil gå ved Haukeland universitetssjukehus i 2020. Kurskomiteen vil i fellesskap utarbeide en mal for innholdet til den ekstra dagen.
- Arbeidsgruppen har jobbet med å muligheten for systematisk registrering av klaffepoteser og endokarditter. Det er allerede vedtatt å registrere alle implan-

terte klaffepoteser i ett samlet register for både kirurger og intervensjonskardiologer, ved sammenslåing av norsk hjertekirurgiregister og NORIK. Dette ivaretas av NCS sentralt. Det jobbes videre med å se på hvilke muligheter som fins for å etablere et register for ventilendokarditter. Ved Universitetssykehuset Nord-Norge i Tromsø er det opprettet et lokalt endokardittregister, som utgår fra et samarbeid mellom kardiologisk, thoraxkirurgisk og infeksjonsmedisinsk avdeling.

- Transøsofageal ekkokardiografi (TØE)-kurs: Det er tidligere avholdt kurs i TØE i 2011 (TRH) og 2014 (Oslo universitetssykehus, Ullevål). Det er ønskelig og behov for videre arrangement av TØE-kurs for å kvalitetssikre denne delen av diagnostikken med tentativt ett kurs å tåler årlig.
- Nordic Cardiac Imaging Meeting (NCI) 2020 blir arrangert i Malmø, Sverige, i tilknytning til det svenske vårmøte. Ellen Ostenfeldt, som leder for den svenske billediagnostikk-gruppen, har ledet arbeidet med NCI 2020. Leder av arbeidsgruppen i ekkokardiografi har representert Norge i organisasjonskomiteen. Etter fastsatte kriterier av styre i arbeidsgruppen ble Øyvind Haugen Lie med ph.d.-avhandlingen «Risk stratification and management of patients with right ventricular arrhythmias» vedtatt til å representere Norge i «Best thesis of 2018 and 2019» under NCI 2020.
- Kull 6 på ekkoteknikerutdanning ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet startet høsten 2020. Link ligger på hjemmesiden til arbeidsgruppen.

Internasjonale saker

- Norge er godt representert sentralt i European Association of Cardiovascular Imaging (EACVI), med Thor Edvardsen som president for EACVI i perioden 2018-2020, Kristina Haugaa er styremedlem (EACVI-board) og leder av EACVIs Scientific Initiatives Committee, samt at Espen Holte er medlem av EACVIs Scientific Initiatives Committee. I tillegg bidrar Norge aktivt på EuroEcho,

både med en rekke postere og orale presentasjoner.

Økonomi

Arbeidsgruppen har i 2019 ikke hatt egne inntekter. Budsjettet er nøkternt. Regnskap og revisjon inngår i NCS' årsoppgjør.

Oppsummering

Arbeidsgruppen har en oversiktlig økonomi. Årsmøtet ble arrangert i tilknytning til NCS'

høstmøte. Dnlf har vedtatt å øke antall kurstimer tilsvarende én dag for kurset Ekkokardiografi II. Vi vil jobbe videre med registrering av ventilendokarditter. Norge er aktiv og godt representert sentralt i EACVI. Arbeidsgruppen har vært med i organiseringen av NCI 2020, som vil gå i Malmø 21.-22. april 2020.

*Espen Holte
Leder for arbeidsgruppen i
ekkokardiografi*